

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ศึกษาการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการใช้ ความต้องการ และศึกษาปัญหาการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของ คณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ อาจารย์และนักวิจัย จาก 7 คณะ ได้แก่ คณะวิทยาศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ และคณะศิลปกรรมศาสตร์ วิทยาลัย 3 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ วิทยาลัยการพาณิชยนาวิ รวมทั้งสถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ และโรงเรียนสาธิต จำนวน 255 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วยสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม สภาพการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ระดับการใช้/ความต้องการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 255 คน และได้รับแบบสอบถามกลับคืน 227 ชุด

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 227 คน พบว่าเป็นอาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 99 คน สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 46 คน สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 82 คน คณาจารย์ส่วนใหญ่มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นอาจารย์ จำนวน 138 คน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำนวน 53 คน คณาจารย์มีวุฒิการศึกษาสูงสุดปริญญาโท จำนวน 147 คน ปริญญาเอก จำนวน 66 คน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอน/การทำงาน 1-10 ปี

ตอนที่ 2 สภาพการใ้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ จากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 227 คน ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 178 คน (ร้อยละ 78.41) และไม่ใช้จำนวน 49 คน (ร้อยละ 21.59) คณาจารย์ในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีปริมาณการใ้วารสารอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด จำนวน 88 คน (ร้อยละ 88.89) สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 39 คน (ร้อยละ 84.78) และสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 51 คน (ร้อยละ 62.20)

แหล่งข้อมูลที่ทำให้คณาจารย์ทราบว่าสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา มีบริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนใหญ่ทราบจากเว็บไซต์ของสำนักหอสมุด และแผ่นประชาสัมพันธ์/เอกสารเผยแพร่ของสำนักหอสมุด

ความถี่ในการใ้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนใหญ่ใช้สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง เข้าใช้จากที่ทำงาน โดยให้เหตุผลในการใ้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ เพราะประหยัดเวลาในการค้นหา สามารถเข้าถึงข้อมูลได้จากเว็บ และมีวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้เพื่อทำวิจัย ส่วนใหญ่เข้าใ้วารสารอิเล็กทรอนิกส์จากเว็บไซต์ที่ให้บริการฟรีบนอินเทอร์เน็ต

ในส่วนของคณาจารย์ที่ไม่ใ้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ได้ให้เหตุผลถึงสาเหตุที่ไม่ใ้ เพราะไม่ทราบวิธีการใช้และการเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ และระบบเครือข่ายที่ช้ามาก และขัดข้องบ่อยครั้ง

ตอนที่ 3 การใช้และความต้องการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ในส่วนนี้เป็นการนำฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 20 ฐานข้อมูล มาศึกษาถึงระดับการใช้และความต้องการของคณาจารย์ โดยสรุปเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

การใ้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา จากการศึกษาพบว่า โดยรวมคณาจารย์มีการใ้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยพบว่า ฐานข้อมูลที่คณาจารย์ใ้มากใน 5 ลำดับแรกคือ ScienceDirect, OCLC Wilson Select Plus, ProQuest Medical Library, High Wire Press, IEEE Xplore, และ Academic Research Library และเมื่อพิจารณาถึงฐานข้อมูล ScienceDirect ซึ่งเป็นฐานข้อมูลที่มีการใ้มากเป็นอันดับแรกนั้น พบว่ากลุ่มผู้ใช้สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการใ้ฐานข้อมูลนี้มากที่สุด คือ ใ้ในระดับมากที่สุด จำนวน 44 คน (ร้อยละ 44.44) ระดับมาก จำนวน 18 คน (ร้อยละ 18.18) ระดับปานกลาง จำนวน 9 คน (ร้อยละ 9.09) ส่วนที่ไม่เคยใ้ฐานข้อมูลนี้จำนวน 16 คน (ร้อยละ 16.16)

ความต้องการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา จากการศึกษาพบว่า โดยรวมคณาจารย์มีความต้องการวารสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับน้อย โดยวารสารที่คณาจารย์ต้องการมากใน 5 ลำดับแรกคือ ScienceDirect, Academic Research Library, EBSCO

Online, OCLC Wilson Select Plus, และ Wilson Omnifile Fulltext ตามลำดับ ระดับการใช้และความต้องการโดยรวมและแบ่งตามสาขาวิชามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ระดับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา จากฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่นำมาศึกษา 20 ฐานข้อมูลพบว่า โดยรวมใช้น้อยที่สุด และมีระดับการใช้เรียงตามลำดับดังนี้

- 1.1 ScienceDirect
- 1.2 OCLC Wilson Select Plus
- 1.3 ProQuest Medical Library
- 1.4 High Wire Press
- 1.5 IEEE Xplore
- 1.6 Academic Research Library
- 1.7 Wilson Omnifile Fulltext
- 1.8 Link
- 1.9 EBSCO Online
- 1.10 Social Science Plus
- 1.11 OECO (OCLC Electronic Conlection Online)
- 1.12 MIT Cognet
- 1.13 ProQuest Education Complete
- 1.14 ABI/Inform
- 1.15 Expanded Academic ASAP
- 1.16 Emerald Intelligence Expanded
- 1.17 Lexis-Nexis Academic
- 1.18 ACM Digital Library
- 1.19 ACS Web Edition
- 1.20 AIP American Institute of Physics

ระดับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของคณาจารย์ในสาขาวิชาต่างๆ ทั้ง 3 สาขาวิชา ได้แก่

1. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีระดับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ 5 ลำดับแรก ดังนี้

- 1.1 ScienceDirect

1.2 IEEE Xplore

1.3 OCLC Wilson Select Plus

1.4 Academic Research Library

1.5 High Wire Press

2. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีระดับการให้บริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ 5 ลำดับแรก

ดังนี้

2.1 ProQuest Medical Library

2.2 ScienceDirect

2.3 OCLC Wilson Select Plus

2.4 Academic Research Library

2.5 MIT CogNet

3. สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีระดับการให้บริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ 5 ลำดับแรก ดังนี้

3.1 Wilson Omnifile Fulltext

3.2 Social Science Plus

3.3 OCLC Wilson Select Plus

3.4 IEEE Xplore

3.5 LINK

2. ระดับความต้องการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา จากฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่นำมาศึกษา 20 ฐานข้อมูลพบว่า โดยรวมคณาจารย์มีความต้องการฐานข้อมูลเรียงลำดับดังนี้

2.1 ScienceDirect

2.2 Academic Research Library

2.3 EBSCO Online

2.4 OCLC Willson Select Plus

2.5 Wilson Omnifile Fulltext

2.6 ProQuest Medical Library

2.7 Hight Wire Press

2.8 IEEE Xplore

2.9 OECO (OCLC Electronic Collection Online)

- 2.10 Expanded Academic ASAP
- 2.11 MIT CogNet
- 2.12 ProQuest Education Complete
- 2.13 ABI/Inform
- 2.14 Social Science Plus
- 2.15 Link
- 2.16 Emerald Intelligence Expand
- 2.17 ACS Web Edition
- 2.18 Lexis-Nexis Academic
- 2.19 ACM Digital Library
- 2.20 AIP American Institute of Physics

ระดับความต้องการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ของคณาจารย์ ในสาขาวิชาต่างๆ ทั้ง 3 สาขาวิชา ได้แก่

1. สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีระดับความต้องการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ 5 ลำดับแรก ดังนี้

- 1.1 ScienceDirect
- 1.2 Academic Research Library
- 1.3IEEE Xplore
- 1.4 EBSCO Online
- 1.5 Wilson Omnifile Fulltext

2. สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีระดับความต้องการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ 5 ลำดับแรก ดังนี้

- 2.1 ProQuest Medical Library
- 2.2 ScienceDirect
- 2.3 MIT CogNet
- 2.4 Academic Research Library
- 2.5 OCLC Wilson Select Plus

3. สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีระดับความต้องการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ 5 ลำดับแรก ดังนี้

- 3.1 ScienceDirect

3.2 Academic Research Library

3.3 Wilson Omnifile Fulltext

3.4 ProQuest Education Complete

3.5 EBSCO Online

ตอน 4 ความคิดเห็น ปัญหาและข้อเสนอแนะ

1. ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ คณาจารย์เห็นด้วยในระดับมากในเรื่อง คณาจารย์มีความต้องการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ มากกว่าวารสารในรูปแบบสิ่งพิมพ์ การสืบค้นวารสารอิเล็กทรอนิกส์ มีความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพกว่าการสืบค้นวารสารในรูปแบบสิ่งพิมพ์ อย่างไรก็ตามคณาจารย์ยังมีความเห็นว่าวารสารในรูปแบบสิ่งพิมพ์โดยเฉพาะวารสารหลัก (core journals) ยังมีความจำเป็นต่อการบอกรับ

คณาจารย์เห็นด้วยในระดับปานกลาง ในเรื่องของ ถ้าสำนักหอสมุดมีวารสารในรูปแบบสิ่งพิมพ์ชื่อเรื่องใดแล้ว ไม่ควรบอกรับวารสารชื่อเรื่องนั้นในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์อีก และเห็นด้วยน้อยในเรื่องที่ว่า สำนักหอสมุดควรยกเลิกการบอกรับวารสารในรูปแบบสิ่งพิมพ์ทั้งหมด แล้วรับวารสารอิเล็กทรอนิกส์แทน

2. ปัญหาเกี่ยวกับการสืบค้นและการเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่คณาจารย์พบมากที่สุด คือ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักหอสมุดให้บริการมีจำนวนน้อย รองลงมาคือ ระบบเครือข่ายขัดข้อง สืบค้นไม่ได้ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักหอสมุดให้บริการไม่ตรงสาขาที่ต้องการ และมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่เกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์น้อย และเมื่อพิจารณาปัญหาโดยรวม พบว่าคณาจารย์มีปัญหาในระดับปานกลาง

ปัญหาจากผลการสืบค้นวารสารอิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ปัญหาที่คณาจารย์พบมากที่สุดคือ ผลการสืบค้นที่มีเอกสารฉบับเต็มน้อย (full text) ซึ่งมีปัญหาในระดับมาก รองลงมาคือ บทความที่ได้รับจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์มีเนื้อหาไม่สมบูรณ์เท่าเนื้อหาในวารสารรูปแบบสิ่งพิมพ์ ภาพประกอบในวารสารอิเล็กทรอนิกส์ไม่ชัดเจน โดยมีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

การอภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง ศึกษาการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

คณาจารย์ส่วนใหญ่มีตำแหน่งอาจารย์ มีประสบการณ์การสอนหรือการทำงาน 1-10 ปี มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท คณาจารย์ส่วนใหญ่ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ เมื่อพิจารณาสาขาวิชาที่คณาจารย์สังกัด พบว่า คณาจารย์ในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการใช้วารสาร

อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด รองลงมาเป็นคณาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ส่วนคณาจารย์สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จะมีการใช้วารสารน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทอมเนย์ และ เบอร์ตัน (Tomney & Burton, 1998) ที่พบว่าคณาจารย์ในคณะวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์มากกว่า คณะมนุษยศาสตร์และบริหารธุรกิจ ทั้งนี้เนื่องจาก สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีหรือสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ เป็นสาขาที่มีความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการรวดเร็วมาก ไม่ว่าจะเป็นผลการทดลองหรือการค้นคว้าทางวิชาการใหม่ ๆ ที่นักวิชาการทางด้านนี้ต้องศึกษาองค์ความรู้ใหม่อยู่เสมอ

นอกจากนี้คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยบูรพา มีตำแหน่งทางวิชาการ ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำนวนน้อย โดยคณาจารย์ทำผลงานทางวิชาการหรือทำวิจัยเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการน้อยเช่นเดียวกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า ประเด็นดังกล่าว เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์น้อย

ความถี่ในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ คณาจารย์ส่วนใหญ่ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์เป็นประจำสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง ซึ่งใกล้เคียงกับงานวิจัยของ ทรงวุฒิ ด้รงวัฒนา (2543) พบว่า คณาจารย์ส่วนใหญ่ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ 1-3 ครั้ง/สัปดาห์ ด้วยตนเอง

การเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ คณาจารย์ส่วนใหญ่ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์โดยติดต่อผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ภายในคณะ/ ภาควิชา หรือห้องทำงานในหน่วยงานที่ตนเองสังกัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงวุฒิ ด้รงวัฒนา (2543) ที่พบว่าคณาจารย์ส่วนใหญ่ติดต่ออินเทอร์เน็ตผ่านเครือข่ายภายในภาควิชาหรือคณะที่สังกัด เพื่อเข้าใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้เนื่องจากที่ คณะ/ภาควิชาหรือห้องทำงาน มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต คณาจารย์สามารถสืบค้นข้อมูลได้ตลอดเวลา โดยไม่ต้องเสียเวลาเดินทางไปสำนักหอสมุดหรือสำนักคอมพิวเตอร์

เหตุผลในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ คณาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่า การประหยัดเวลาในการค้นหา เพราะเข้าถึงข้อมูลได้บนเว็บ เป็นเหตุผลสำคัญในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด รองลงมาคือการเข้าได้สะดวก ทุกเวลา ทุกสถานที่ ซึ่งใกล้เคียงกับงานวิจัยของ ทอมเนย์ และ เบอร์ตัน (Tomney & Burton, 1998) ที่พบว่าการศึกษาข้อมูลได้ตลอดเวลา เป็นประโยชน์ของวารสารอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด

ด้านวัตถุประสงค์ในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ คณาจารย์ส่วนใหญ่ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์เพื่อทำวิจัยมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงวุฒิ ด้รงวัฒนา (2543) ที่พบว่า คณาจารย์ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์เพื่อทำวิจัยมากที่สุด เนื่องจากงานวิจัยเป็นงานวิชาการที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ใหม่ ที่ได้จากการค้นคว้าวิจัย ที่บุคคลอื่นได้วิจัยไปก่อนแล้ว ซึ่งส่วนใหญ่ผลการ

วิจัยเหล่านั้น จะได้รับการตีพิมพ์ในวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีความทันสมัยกว่าสื่อประเภทอื่น ๆ ทำให้ผู้วิจัยสามารถค้นคว้าได้อย่างรวดเร็วและได้รับข้อมูลที่ทันสมัย

ด้านแหล่งข้อมูลที่ทำให้คณาจารย์ทราบว่าสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา มีบริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนใหญ่ทราบจากเว็บไซต์ของสำนักหอสมุด และแผ่นประชาสัมพันธ์/เผยแพร่ของสำนักหอสมุด ผู้วิจัยจึงเห็นว่าสำนักหอสมุดควรใช้จุดเด่นในเรื่องนี้ ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสารใหม่ ๆ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ให้เพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามช่องทางประชาสัมพันธ์อื่น ๆ ควรมีควบคู่กันไปด้วย

ด้านแหล่งให้บริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ คณาจารย์ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์จากเว็บไซต์ที่ให้บริการฟรีบนอินเทอร์เน็ตมากที่สุด ซึ่งอาจเนื่องมาจาก ปัจจุบันสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา มีฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์น้อย ไม่ครอบคลุมทุกสาขาวิชาที่เปิดสอน ทำให้คณาจารย์เลือกที่จะสืบค้นข้อมูลด้วยเครื่องมือการสืบค้นข้อมูลหรือเว็บเพจ (search engine) เพื่อค้นหาบทความจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ให้บริการฟรี ซึ่งมีข้อมูลมากมายและหลากหลาย สืบค้นได้ง่ายและสะดวก แต่อย่างไรก็ตามการสืบค้นจากเว็บไซต์ที่ให้บริการฟรีเหล่านี้ จะมีเอกสารฉบับเต็ม (full text) น้อยมาก ส่วนใหญ่จะมีให้เฉพาะบทคัดย่อหรือรายการทางบรรณานุกรม

คณาจารย์ที่ไม่ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ พบว่าสาเหตุมาจาก ไม่ทราบวิธีใช้และการเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ เป็นสาเหตุสำคัญ ซึ่งใกล้เคียงกับงานวิจัยของ ทอมเนย์ และ เบอร์ตัน (Tomney & Burton, 1998) ที่พบว่า การไม่รู้จักรวารสารอิเล็กทรอนิกส์ เป็นสาเหตุสำคัญที่คณาจารย์ไม่ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ แต่จะแตกต่างจากงานวิจัยของทรงวุฒิ ตรีวัฒนา (2543) ที่พบว่า การที่คณาจารย์ไม่ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์เป็นเพราะ การอ่านบทคัดย่อจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และติดตามอ่านบทความฉบับเต็มจากวารสารในรูปแบบสิ่งพิมพ์ก็เพียงพอแล้ว เป็นสาเหตุสำคัญ อย่างไรก็ตามในประเด็นนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า ปัจจุบันนี้ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ความคิดเห็นดังกล่าวอาจเปลี่ยนแปลงไป ผู้ใช้บริการอาจมีความต้องการเอกสารฉบับเต็มจากการสืบค้นจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากผู้ผลิตฐานข้อมูลเหล่านี้ ส่วนใหญ่จัดทำฐานข้อมูลในรูปแบบฉบับเต็มด้วย แตกต่างจากในอดีตที่ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่มักเป็นฐานข้อมูลอ้างอิง นำเสนอเฉพาะข้อมูลทางบรรณานุกรมและบทคัดย่อเท่านั้น

ระดับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ พบว่า คณาจารย์ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ในระดับน้อยที่สุด ในประเด็นนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าสาเหตุสำคัญอาจจะเนื่องมาจาก คณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพามีการทำวิทยานิพนธ์ (คณะผู้ประเมินคุณภาพภายนอก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) องค์การมหาชน, 2546) ประการที่สอง คณาจารย์บางส่วนคุ้นเคยกับการใช้วารสารในรูปแบบสิ่งพิมพ์ จึงยังไม่สนใจที่จะใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ และประการที่สาม

คณาจารย์ใช้ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์เฉพาะในสาขาของตนเองเท่านั้น จึงทำให้ระดับการใช้โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงระดับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ กับราคาของฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์แต่ละฐานแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่า การใช้ยังไม่คุ้มค่านัก ดังนั้น หลาย ๆ ฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นมหาวิทยาลัย สำนักหอสมุด หรือคณาจารย์เองควรรหาทางส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้น

ด้านความเห็นเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ คณาจารย์ต้องการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์มากกว่าวารสารในรูปแบบสิ่งพิมพ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบลลิก และ โรบินสัน (Blecic & Robinson, 1999) ที่พบว่าสมาชิกห้องสมุด 5 ใน 8 สาขา มีความต้องการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์มากกว่าวารสารในรูปแบบสิ่งพิมพ์ ทั้งนี้เนื่องจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์มีข้อมูลที่ทันสมัย สามารถสืบค้นได้สะดวก รวดเร็วและเข้าถึงได้ตลอดเวลาจากทุกสถานที่

ด้านปัญหาเกี่ยวกับการสืบค้นและการเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ พบว่าปัญหาที่คณาจารย์พบมากที่สุด คือ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักหอสมุดให้บริการมีจำนวนน้อยและไม่ตรงตามสาขาวิชาที่ต้องการ และสำนักหอสมุดมีการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์น้อย สำหรับกรณีที่สำนักหอสมุดให้บริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์จำนวนน้อยนั้น ทั้งนี้เนื่องจากเป็นฐานข้อมูลที่มีราคาสูง ในขณะที่งบประมาณที่สำนักหอสมุดได้รับมีจำกัด เมื่อเทียบกับราคาฐานข้อมูลแต่ละฐานข้อมูล ในขณะเดียวกันสื่อประเภทอื่น ๆ เช่น หนังสือ วารสารในรูปแบบสิ่งพิมพ์ หรือสื่อโสตทัศน์ ฯลฯ ก็ยังมีความจำเป็นต่อการให้บริการและต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการจัดซื้อเช่นเดียวกัน

จากบทสรุปการเสนอแผนการบอกรับฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ปีงบประมาณ 2547 - 2551 (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ง) ของคณะทำงานพัฒนาและบอกรับฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โครงการพัฒนาเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS) จะเห็นได้ว่าฐานข้อมูลที่บอกรับส่วนใหญ่เป็นฐานข้อมูลที่ครอบคลุมทุกสาขาวิชา และเน้นหนักไปทางสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฐานข้อมูลเฉพาะสาขาที่เปิดสอนในบางมหาวิทยาลัยมีเป็นจำนวนน้อยน้อย อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่า สาขาวิชาทุก สาขามีความสำคัญ มีความจำเป็นต้องใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์เช่นเดียวกัน การพิจารณาบอกรับ จึงไม่ควรมองข้ามในจุดนี้หากมีงบประมาณที่เพียงพอ

ในส่วนของมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยเห็นว่าควรให้ความสำคัญกับฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยการสนับสนุนงบประมาณให้สำนักหอสมุดดำเนินการบอกรับเป็นสมาชิกเพิ่มเติม ในบางฐานข้อมูลที่มหาวิทยาลัยเปิดสอน และไม่มีในโครงการ ThaiLIS เพราะจากผลการวิจัย คณาจารย์ส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ แต่มีปัญหาที่วารสาร

อิเล็กทรอนิกส์ที่ให้บริการมีจำนวนน้อย และไม่ตรงสาขา ในส่วนการบอกรับนั้นจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปี เนื่องจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์มีข้อเสียที่ว่า หากปีต่อไปไม่ได้บอกรับ ก็จะไม่มีการเข้าไปสืบค้นข้อมูลในฐานข้อมูลนั้นอีกต่อไป เพราะฐานข้อมูลส่วนใหญ่ไม่มีข้อมูลสำรอง (back up) ไว้ให้ ไม่เหมือนกับการบอกรับวารสารในรูปแบบสิ่งพิมพ์ อย่างไรก็ตามสำนักหอสมุดซึ่งเป็นผู้ให้บริการฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ควรมีกฎวิธีที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพในการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการใช้ให้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์เป็นฐานข้อมูลที่มีราคาสูงมาก หากเสียค่าบอกรับเป็นสมาชิกแล้ว ก็ควรใช้ให้คุ้มค่า ซึ่งนอกจากการประชาสัมพันธ์แล้ว การสำรวจความต้องการ และประเมินผลการใช้จากสถิติการสืบค้นข้อมูล ก็เป็นอีกวิธีการหนึ่ง ที่ควรนำมาเป็นแนวทางในการจัดหาและส่งเสริมให้ผู้ใช้ สื่อชนิดนี้อย่างคุ้มค่า และได้รับประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ผ่านสื่อหลาย ๆ ประเภท อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องครอบคลุมในทุกหน่วยงานของมหาวิทยาลัย
2. ควรมีการจัดอบรมและแนะนำการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ให้แก่บุคลากรที่บรรจุเป็นอาจารย์หรือพนักงานมหาวิทยาลัยใหม่ทุกคนอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง
3. ควรปรับปรุงระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เพื่อสนับสนุนและรองรับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นในอนาคต
4. ควรจัดหาวารสารอิเล็กทรอนิกส์ให้ครอบคลุมและเพียงพอในทุกสาขาโดยเฉพาะในสาขาที่มีการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาหรือสาขาที่ต้องการความเป็นเลิศทางวิชาการ และควรจัดหาให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มเติม นอกเหนือจากที่โครงการพัฒนาเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS) จัดซื้อให้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของประชากรกลุ่มอื่น ๆ เช่น นิสิตระดับปริญญาตรี นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
2. ควรศึกษาถึงความร่วมมือในการบอกรับวารสารอิเล็กทรอนิกส์ร่วมกันในลักษณะภาคี (consortium)

3. ควรมีการศึกษาถึงแนวทางหรือวิธีการประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ให้เพิ่มมากขึ้น

5. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบจุดคุ้มทุน ในการบอกรับฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์และการบอกรับเป็นสมาชิกวารสารในรูปแบบสิ่งพิมพ์